

Sivilt engasjement i moderne samfunn

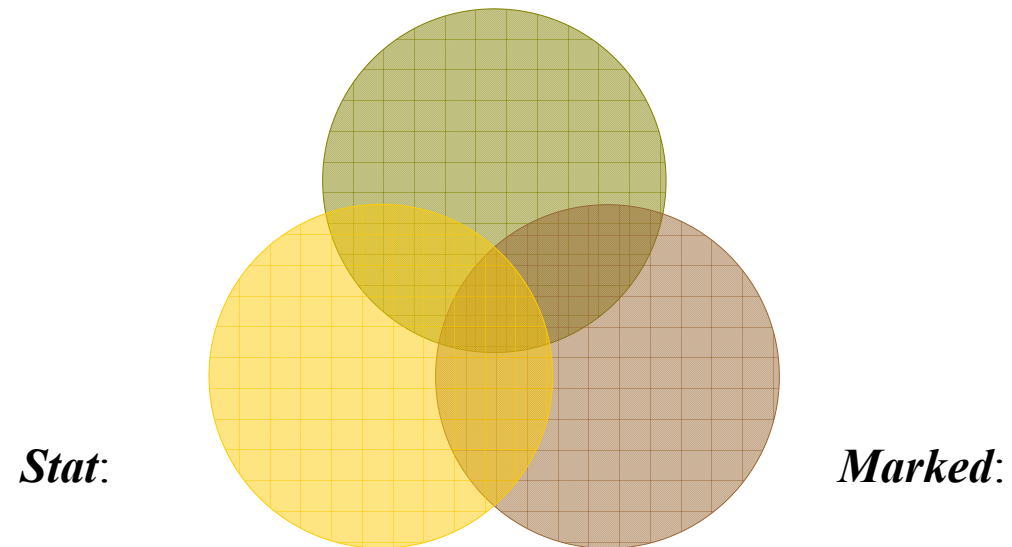
M/S Innvik
21 mai 2008

Håkon Lorentzen
Institutt for samfunnsforskning

Stat, marked, sivilsamfunn

Sivilsamfunn:

- ◆ ***Balansere offentlig makt***
 - statskritikk, alternative ideer
- ◆ ***Formidle krav, interesser***
 - offentlig meningsdanning
- ◆ ***Skape alternative aktiviteter***
 - innovasjon, alternativ organisering
- ◆ ***Sosial kapital***
 - styrke sosiale bånd

Sivilsamfunnet: Moderne syn

- ◆ Frivillige organisasjoner kan bidra til å løse offentlige utfordringer
- ◆ Frivillige organisasjoner i samarbeid med myndigheter (partnerskap)
- ◆ Frivillige settes inn der behovet er til stede...
- ◆ ... og fagfolk sikrer kvaliteten på arbeidet

Sivile tradisjoner: Dugnaden

◆ Dugnaden (1200 –

- ☒ Gårdsdugnaden (1200 -
- ☒ Foreningsdugnaden (1840 -
- ☒ Penedugnaden (1920 -

Kollektiv økonomi

Felles innsats for felles goder

Sterk vi - følelse

Sivile tradisjoner: Filantropien

◆ Filantropien

- ☒ Kirken (1200 –
- ☒ Merkantilismen (1600 -
- ☒ Byborgerskapet (1800 –

- Personlig ansvar for andres ve og vel
Stiftelsen og *Kirken* som primære arenaer

Sivile tradisjoner: Kollektivismen

Folkebevegelsene (1840 – 1970)

Statskollektivismen (1945 – 1980)

å stille seg til disposisjon for saken

å underlegge seg fellesviljen

Fra kollektivism til selvrealisering

- ◆ Jeg skaper meg selv mitt liv, ut fra min egen historie og på mine egne premisser
- ◆ Min fortolkning av meg selv, mitt liv og min framtid trumfer alle autoriteters syn på meg og mitt
- ◆ Bare jeg kan vite hva som er best for meg

Fristilte former:

- ◆ *Nasjonalledet* endres:
 - paraplyene profesjonaliseres ..
 - .. og koples tettere til staten

- ◆ *Lokalt foreningsliv* forandres:
 - flere aktiviteter, færre medlemmer
 - mer lokalt prosjektsamarbeid
 - færre aktiviteter knyttet til nasjonale organisasjoner

Fristilt frivillighet

- ◆ Enkeltpersoner stiller ubetalt arbeidskraft til disposisjon
- ◆ Økt konkurranse om de frivillige
- ◆ Større interesse for *events* enn for *styrearbeid*
- ◆ Synkende lojalitet, økende turnover

Nye organisasjonsformer

- ◆ Nye eier- og samarbeidsformer
- ◆ Fornyelse av filantropien
- ◆ 'Frivillighet' som offentlig virkemiddel
- ◆ Organisasjonene som arena for profesjonell ekspansjon (idrett, kultur)

Nye deltakelsesformer:

- ◆ Kundemedlemskap
- ◆ Støttemedlemskap
- ◆ Aktivitetsdeltakelse (uten medlemskap)

Strategiske utfordringer

- ◆ Fristilling: kampen om entusiasme og engasjement
- ◆ Profesjonalisering, *selvstyre eller underordning?*
- ◆ Offentlig politikk – *Hva er gode støtteordninger ?*
- ◆ Demokratiproblemet – *nye former for legitimitet*